

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 27.04.2017

Avgjørelse i klagesak - klage over tillatelse til utsetting av hybridlerk i Mandal kommune

Miljødirektoratet stadfester Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agders vedtak av 03.12.2015 om å gi Helena og John Moosberg-Bustnes tillatelse til utsetting av hybridlerk i Mandal kommune. Klager gis ikke medhold.

Vi viser til klage fra Naturvernforbundet, SABIMA og WWF på Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agders vedtak av 03.12.2015. Klagesaken ble oversendt til Miljødirektoratet fra fylkesmannen i brev av 21.04.2016.

Sakens bakgrunn

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder ga i vedtak av 03.12.2015 Helena og John Moosberg-Bustnes (søker) tillatelse til utsetting av 500 planter av Hybridlerk (europeisk lerk x hybridlerk (*Larix x marschlinsii*)) til skogproduksjon på 3 daa skogsmark på gnr./bnr. 78/3 i Mandal kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7. Vedtaket ble påklagd av Naturvernforbundet, SABIMA og WWF (klager) den 15.12.2015. Fylkesmannen varslet i brev av 16.12.2015 om klage og oppsettende virkning av denne. Søker imøtegikk klagen i brev av 23.12.2015 og varslet at planting var gjennomført. Fylkesmannen opprettholdt sitt vedtak, og oversendte klagesaken til endelig avgjørelse hos Miljødirektoratet i brev av 21.04.2016.

Klagers anførsler

Følgende grunnlag for klage anføres:

- Risikovurderingen som er gjort for hybridlerk er utdatert og mangelfull og arten sprer seg godt i åpne miljøer også i områder med ugunstig jordsmonn for spiring.
- Lerkeartenes, og da særlig europalerk, sin evne til å spre seg i skog er undervurdert.
- Lerk ser ut til å sette kongler nesten hvert år og setter kongler i ung alder.
- Det vil være vanskelig å fjerne spredd hybridlerk i området før den setter kongler og sprer seg videre.
- Lerk generelt viser en god evne til å spre seg flere kilometer.
- Fjerning av spredd lerk vil være kostnadskreven.
- Hybridlerk må vurderes på linje med europalerk som er den ene opphavsarten og derfor behandles som en art med svært høy risiko.
- Søker har i sin utfylling av søknad ikke vist vilje til eller kunnskap om å fjerne fremmede treslag.

Søkers anførsler

Søker anfører følgende i tilsvaret til klage:

- Søknaden ble sendt i begynnelsen av september (registrert inn hos fylkesmannen 16.09.2015) og at klagen derfor er for sent innkommet ettersom det har gått tre måneder fra saken kom inn til klage ble levert.
- Kommentaren om søkers kompetanse er tatt ut av luften, søknad er utfylt sammen med Dagfinn Flottorp, NEG-skog.
- Det er ikke noe problem å gå over på naboeiendommer for å lete eller frøspredde planter.
- Området som er hogd hadde alt et titalls lerk og det fins for øvrig 20 store lerker og flere små på eiendommen.
- Lerk fins spredd rundt om i skog og hager i Mandal kommune.
- Planting har alt skjedd i henhold til gitt tillatelse.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen baserte sine vurderinger i forbindelse med tillatelsen på følgende:

- Hybridlerk er oppført med lav risiko (LO) i Artdatabankens svarteliste.
- Ekspertene vurderer at den med liten sannsynlighet etablerer seg i slutta skog.
- Den slipper mye lys ned til feltsjiktet og har neppe stor negativ effekt

Følgende naturverdier innenfor 1000 meter påpekes:

- Uvannet, rik edelløvskog, status svært viktig, 920 m, status svært viktig naturtype.
- Fageråsen, andre viktige forekomster, status lokalt viktig, 390 m, status lokalt viktig naturtype.
- Høksås, naturbeitemark, status lokalt viktig, 650 m, status lokalt viktig naturtype.
- Uføre naturreservat, 1000 m.
- Barlind, status sårbar, 860 m, sårbar rødlisteart.
- Gamle trær, MIS-figur, 520 m.
- Hule lauvtrær, MIS-figur, 480 m
- Rik bakkevegetasjon i lågurt-eikeskog, MIS-figur, 780 m.

Fylkesmannen har vurdert opplysningene i lys av naturmangfoldloven (nml.) §§ 9, 10 og 11 og funnet at vilkårene som settes for tillatelsen gjør at tiltaket ikke bør stoppes av hensyn til "føre-var-prinsippet" slik det framkommer i nml. § 9. Videre vurderes saken slik at vilkårene gitt i tillatelsen ikke øker den samla belastningen på naturen i området jf. nml. § 10. Det framholdes at kostnader ved tiltak mot spredning bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11.

I forberedende klagesaksbehandling legger fylkesmannen i tillegg vekt på at det er betydelige forekomster av europeisk lerk i området som følge av utsettinger tilbake fra 1805 og at det er registrert en rekke andre utenlandske treslag i området som sitkagran og edelgran. Fylkesmannen legger vekt på at lerk er lyskrevende og i liten grad vil true viktige naturverdier i området i form av kristtorn og barlind som er skyggetålende. Det fremholdes at hybridlerk produserer mye kjerneved og at lerk gir høy produksjon i området og derfor vil kunne bety betydelig verdiskaping for skogeier.

Lovgrunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål (forskriften) er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1. I henhold til § 5 kreves det tillatelse til utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Vurderingen av tillatelse til utsetting, skal avveie hensyn til eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 7 første ledd og andre viktige samfunnsinteresser, jf. nml. § 14. Prinsippene i naturmangfoldloven nml. § 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer for vurderingen, jf. nml. § 7.

Kunnskap om hybridlerk

Hybridlerk (europeisk lerk x hybridlerk (*Larix × marschlinsii*)) er i Artsdatabankens risikovurdering 2012 plassert i kategorien lav risiko. Feltstudier viser spredning på opptil 80 meter. Bartrær har imidlertid generelt stor evne til å spre seg langt med vinden. Den karakteriseres av god stammeform og stor motstandsdyktighet mot lerkrekft (Børset 1985). Arten er lyskrevende, etablerer seg lettest

etter markberedning/brann og konkurrerer derfor dårlig i etablert skog. Plantede bestander slipper mye lys ned til feltsjiktet. Det er dokumentert noe spredning av hybridlerk (Øyen 2006). Feltstudier viser spredning på opptil 80 meter.

Arten er ikke omtalt i DN-utredning 8-2012, men det er rimelig å anta at spredningsdistanseestimer minimum ville være som de som i denne rapporten er estimert for europeisk lerk: 838 meter ved vindhastighet 10 m/s og 1676 meter ved 20 m/s.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet legger vekt på følgende:

- Utplantingsområdet ligger i et landskapsrom med flere viktige naturverdier innenfor relativt kort avstand, se oversikt over.
- Vi finner naturverdier i området som ikke er redegjort for av fylkesmannen:
 - Barlindforekomster, status sårbar, 630 m og 680 m.
 - Toftenes Søylekilen, strandeng, status viktig naturtype, 1,2 km.
 - Under Hiåsen, lågurt eikeskog, status viktig naturtype, 1,3 km.
 - Revnes Ronekilen, sumpskog, status svært viktig naturtype, 1,5 km.
 - Lande, lågurt eikeskog, status viktig naturtype, 1,4 km.
 - Øyodden Landekilen, naturbeitemark, status viktig naturtype, 1,8 km.
- Det er flere forekomster av europeisk lerk og andre fremmede arter i området.

Det er ikke dokumentert naturverdier i selve utsettingsområdet.

Det er forekomster av utenlandske treslag rundt utsettingsområdet også innenfor viktige naturtyper og innenfor naturreservatet Uføra. Uføra er plukket ut som genressursreservat for ulike treslag og er valgt ut som et område for ivaretagelse av artene barlind og kristtorn.

Områdene i og rundt utsettingsområdet er godt kartlagt og kunnskapsgrunnlaget er tilfredsstillende, jf. nml. § 8. Utsettingen representerer ikke en vesentlig økt fare for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, jf. nml. § 9. I et område med betydelige forekomster av annen lerk og edelgran vil ikke utsetting av 500 planter av hybridlerk medføre en kritisk økning i samlet belastning, jf. nml. § 10. Eventuelle skadevirkninger kan avbøtes gjennom vilkår satt i tillatelsen. Vi går ut fra at fylkesmannen i første kulepunkt under vilkår gitt i dennes tillatelse, mener hybridlerk og ikke japanlerk.

Vedtak

Miljødirektoratet stadfester Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agders vedtak av 03.12.2015, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Helena og John Moosberg Bustnes får tillatelse til utsetting av hybridlerk (*Larix kaempferi* skogproduksjon på 3 dekar skogsmark på gnr./bnr. 78/3 i Mandal kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7.

Miljødirektoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
John og Helena Moosberg-Bustnes	Sandöskatan 457	95592	Råneå
Landbruksforvaltningen for Audnedal, Lindesnes, Mandal og Marnardal	Rådhuset	4534	MARNARDAL
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59 Sentrum	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	Leikanger
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	Molde
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	Moss
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710 Sluppen	7468	Trondheim
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Finnmark / Finnmarkku Fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø